

ПРИДЕСНЯНСЬКА КНИЖКОВА ПОЛИЦЯ

ПЕРША СПРОБА ЖИТТЄПISУ І. С. АБРАМОВА

«Дослідник з Воронежа» — таку назву має нова книжка вже добре відомого широкому загалу читачів краєзнавця з міста Шостки на Сумщині Віктора Володимировича Терлецького. Це є, по суті, перша спроба складання життєпису невтомного фольклориста і етнографа, археолога і краєзнавця І. С. Абрамова (1874—1960). Пригадаймо десяток краєзнавчих статей за минулі роки по відході у вічність Івана Спиридоновича, що гучно нагадували нам, читачам, його добре ім'я, та не могли розсіяти непроглядну пільму нашого непам'ятства. Та ось, осяяна величною Михайлівською церквою на обкладинці, книга Віктора Терлецького несе світлу духовну радість пізнання Сіверського ріднокраю. Звісно, надзвичайно малий тираж видання (1000 пр.) не зробить кульбіту в національній свідомості закоренілих совків-земляків, та все ж на певний час вгамує спрагу самоповаги тих щасливців, хто матиме цю глибоку краєзнавчу працю.

Велика шана Віктору Терлецькому за таке подвижництво, бо знаємо, як тяжко давався вихід до читацького світу викоханих ним сторінок. Цінуймо і поміч незбайдужилих спонсорів, бо знаємо ціну грошей у цей тягучий час кризи. Вони свідомі того, що духовність тримає нас на цьому світі, бо робить нас людьми, і як треба берегти духовний спадок свого народу — такі любі серцю пісні, колядки, прислів'я, приказки, баєчки-жарти, казки і святі давниною обряди та звичаї, так ретельно описані вік-два тому назад нашими земляками. З їх феєрверка прізвищ починається книжка. Вслухайтесь в їх імена! Вони варті нашої уваги і пошани — Г. Калиновський, Ф. Й. Туманський, П. Я. Литвинова-Бартош, А. Метлинський, Д. С. Каменецький, І. Танський, О. Н. Малинка, М. А. Маркевич, О. В. Маркович, М. Ф. Сумцов, і, безумовно, П. О. Куліш, яскрава зірка не лише в українському красному письменстві, але й на ниві фольклористики та етнографії. Значну частку імен залишаємо допитливому читачеві, який вірить, що прийде час і оспівані в книжці праці земляків, як духовне тепло, увійдуть в наш дім. А поки мусимо терпіти, звично «дякуючи» міцному національно-нігілістичному підходу в книгодрукарстві, «глянцево-пюстрому» іншомовному мотлоху книгонош та своєму духовно неістивному біжучому харчу газетярства. Віримо в майбутнє України, бо любимо свій народ та живу рідну мову, красою якої захоплювався вихованець Воздвиженського Трудового братства Іван Абрамов, вчителюючи у сільській школі, навчаючись у Глухівському учительському Інституті та викладаючи з 1900 року в Петербурзі. Підтвердженням синівної вірності своєму народові є видані ним праці та статті. Зокрема, записана у Воронежі святкова розвага «Цар Максиміліан» (1904), розіграна ще з віків Трояна. Тої поваги до своєї, з вимовними особливостями, непересічної на-

родної мови давніх русів сповнений нарис Абрамова про пісні Глухівського повіту Чернігівської губернії (1905) та стаття в «Киевской старине» (1906) про колядки і шедрівки в цьому ж краї.

Дослідницький поклик Абрамова розвинули роки навчання в Археологічному інституті столиці, численні експедиції по Росії. Перші ж археологічні пошуки були ним здійснені в червні 1907 року в межах Глухівського і Кролевецького повітів. Загалом досліджено 18 курганів. Наступного року розкопувано давньослов'янські кургани за Десною в с. Ушівці, за кілька кілометрів від якої археолог Ф. К. Вовк виявив того ж самого, 1908 року, Мезинську (тепер всесвітньовідому) палеолітичну стоянку 20-тисячної давнини. Не випадково в 1909 році І. С. Абрамов став членом Археологічного Російського товариства, а наступні фольклорно-етнографічні поїздки по Курщині, Стародубщині та їх наукова цінність зробили в 1914 році нашого земляка дійсним членом Російського Географічного товариства з присудженням йому срібної медалі. Активна викладацька діяльність, співробітництво в журналах «Живая старина» та «Народный учитель», виступи перед вченими Петербурга сприяли знайомству з цікавими людьми. Зокрема, з власником видавництва «Жизнь и знание», В. Д. Бонч-Бруєвичем (1873—1955), яке переросло в 50 років щирих стосунків та наукових публікацій. Вартий уваги спомин земляків про секретарство Абрамова у М. В. Родзянка, голови Державної Думи з 1912 року. Це не було забуто за радянських часів, як і видатна діяльність Абрамова в 20-х роках у краєзнавчому русі, що захоплювала все більше суспільство національних республік, безсумнівно, й України. Та в 30-ті роки ЦК ВКП(б) визнав краєзнавство шкідливим. Черга репресій не обминула Івана Спиридоновича висланням до Тобольська з наступною заборонаю проживання в Ленінграді. На сьомому десятку свого віку він оселився вчителювати у Воронежі, який назавжди запам'ятав його за добротою, чесністю та увагою до людей. І досі живуть перекази про його археологічні уроки та розкопки. Творча спадщина І. С. Абрамова ще до кінця не досліджена. Ного рукописи про минуле Воронежа, які, на жаль, розпорошились, ще ждуть своїх дослідників. А на читача чекає книжка Віктора Терлецького. Хай щастить вам її придбати.

Побажаємо Віктору Володимировичу патріотів-спонсорів для видання повісті-дослідження про нашого славетного педагога Костянтина Ушинського та збірки етюдів «Глухів Шевченка», які вже підготовлені до видання. Вони необхідні сьогодні, як свіже повітря національного відродження.

Вячеслав КИРІЄВСЬКИЙ.

ЛІРИЧНИЙ ЩОДЕННИК ПОЕТЕСИ

В особі Наталі Зубицької щасливо і гармонійно поєдналися два покликання: народної цілительки і поетеси.

Перший поетичний збірник «Сонце у траві» вийшов з друку в 1995 році і об'єднав поезії різних років, починаючи з шкільних, і до 1995 року.

Але я хочу звернути увагу читача на другу збірку «Дзвони душі», яка нещодавно з'явилася в бібліотеках і на полицях книжкових магазинів.

Про що вона?

Це своєрідний ліричний щоденник поетеси, звіт для себе за прожитий рік, звіт не лише про щоденну важливу роботу і людські клопоти. Це сповідь душі перед Землею, людиною, природою.

«У цій книзі не вірші мої, а душа...», — пише поетеса.